

DE COMMUNISTISCHE PRODUCTIE.

a. Het doorgeven der goederen.

Alvorens we tot een nadere beschouwing van de algemeene regels, waarnaar productie en distributie verlopen, overgaan, moeten we voor een goed begrip van zaken eerst even onder het oog zien, waarom het communisme geen RUIL en geen WAARDE kent. We hebben gezien, dat de verklaring, die de officieële tekst-uitleggers geven, door op het Hilferdingsche "algemeene kartel" te wijzen, in marxistische zin niet juist kan zijn. Terecht rijst dus de vraag: Als 't zoo niet is, hoe is het dan wel?

Ondanks alle geleerde boeken, die over deze kwestie geschreven zijn; is de opheffing dezer begrippen nog in de diepste duisternis gehuld. Het komt er hier echter in het bijzonder op aan, de dingen vooral niet moeilijker te maken, dan ze in werkelijkheid zijn. De zaak is namelijk deze, dat je iets moet bezitten, om te kunnen ruilen. Wie niets heeft, wie niets bezit, heeft ook niets te ruilen. Ruilen is dus niet alleen een economische handeling, maar een overdracht op de grondslag van het privaatbezit. De ruil is dus een economische handeling, die de sociale verhouding tot uitdrukking brengt, dat de arbeidsproducten in privaatbezit zijn. De sociale revolutie, de revolutie in de sociale verhoudingen, de revolutie in de wederkeerige betrekkingen der menschen in het maatschappelijk bedrijfsleven, heeft deze sociale verhouding op: ze brengt de arbeidsproducten in gemeenschappelijk bezit. Daarmee heeft meteen de ruil, die een functie van het privaatbezit is, opgehouden,

"omdat onder de veranderde omstandigheden niemand iets geven kan, behalve zijn arbeiden omdat anderzijds niets in het eigendom van enkelingen over kan gaan, behalve individueële consumptiegoederen."

(Marx - "Randglossen" - blz.25)

In het communisme zijn de bedrijfsorganisaties gelijkwaardige deelen van één gesloten geheel, van 't totale productie-distributieproces. Iedere bedrijfsorganisatie verricht slechts een deel-werkzaamheid, de ééne geeft haar product door aan de andere, totdat het voor de consumptie geschikt is.

Deze verplaatsing der goederen is echter geen "ruil", omdat zich nu niet telkens "bezitters" van de producten in de goederenstroom schakelen. De nieuwe rechtsverhouding van de producenten tegenover het vervaardigde product is dus dezelfde, als die tegenover de productiemiddelen: het behoort aan de gemeenschap. Zoals de bedrijfsorganisaties machines, gebouwen en grondstoffen krijgt, om deze volgens bepaalde regels zelfstandig voor de gemeenschap te bewerken, zoo moet ze haar product ook zelfstandig naar de geldende regels in het productieproces of in de consumptie doorgeven. De bedrijfsorganisaties leiden en beheeren dus de productie EN de distributie van hun product "in naam der samenleving", dus onder verantwoording aan de samenleving.

Nu maakt het spraakgebruik echter niet zoo'n nauwkeurig onderscheid in de economische begrippen. De spraakmakende gemeente zal daarom alleen letten op het karakter van goederen-overdracht, die zich in het communisme natuurlijk ook voortdurend voltrekt en ze zal dit misschien evengoed RUIL blijven noemen, ofschoon deze overdracht nu een heel andere inhoud gekregen heeft. We willen echter niet het slechte voorbeeld geven, om voor een nieuw begrip het oude woord te gebruiken en daarom spreken we voortdurend van 't doorgeven der goederen.

b. De productietijd.

Eenzelfde begrips-omvorming vindt plaats bij de WAARDE. De ruil der goederen komt niet op een willekeurige grondslag tot stand, maar ze worden in een bepaalde verhouding geruild. De ruil komt tot stand op de grondslag, dat de goederen dezelfde hoeveelheid maatschappelijke arbeid belichamen. Deze hoeveelheid arbeid is hun waarde. De waarde is dus de maatschappelijk noodzakelijke hoeveelheid arbeid, die in een product steekt.

Nu valt het echter dadelijk op, dat het juist een eisch van het communistisch bedrijfsleven is, dat we

"moeten weten, hoeveel arbeid de vervaardiging van ieder gebruiksvoorwerp kost" (Engels).

Het blijkt dus, dat de goederenbeweging in het kapitalisme op de grondslag van de aan de producten bestede maatschappelijke arbeid tot stand komt..... en in het communisme ook! Zoals de goederenbeweging in het kapitalisme op de grondslag van de waarde tot stand komt, zoo schijnt dit in het communisme net zoo te zijn.

Toch is dit geenszins het geval. De tegenstelling der kapitalistische productie is :

maatschappelijke productie eenerzijds -
privaatbezit anderzijds.

De goederenbeweging voltrekt zich, doordat privaatbezitters HUN goederen "ruilen".

De verhouding waarin de goederen geruild worden, wordt bepaald door hun waarde - d.i. door de maatschappelijk noodzakelijke arbeid die voor hun voortbrenging nodig is. Echter, door het privaatbezit aan productiemiddelen wordt ook de maatschappelijke arbeid zelf, als arbeidskracht, tot waar - d.w.z. hij wordt door de loonarbeiders op dezelfde grondslag als de goederen geruild.

In de goederenbeweging van het kapitalisme komt dus de tegenstelling van de kapitalistische productie opnieuw tot uitdrukking: ruil van waarden - d.i. maatschappelijke arbeid als privaatbezit.

In het communisme is de scheiding tusschen producenten en productiemiddelen opgeheven. De productiemiddelen zijn niet meer het bezit van een afzonderlijke klasse; de maatschappelijke productie wordt gemeenschappelijk beheerd.

De producten worden niet door privaatbezitters geruild, doch binnen de gemeenschap doorgegeven. Deze goederenbeweging vindt plaats op de grondslag van de maatschappelijk noodzakelijke arbeidstijd.

In het communisme is de tegenstelling: maatschappelijke productie - privaatbezit, opgeheven.

In de goederenbeweging onder het communisme - het doorgeven der goederen - komt dus de éénheid van gemeenschappelijk beheer en maatschappelijke productie tot uitdrukking.

We zien hieruit, dat het communistisch bedrijfsleven met de hoeveelheid arbeid, die de vervaardiging van ieder gebruiksvoorwerp kost, iets heel anders bedoelt, dan de "waarde". En nu is het alweer zeer goed mogelijk, dat de spraakmakende gemeente ook in het communisme zal spreken van de "waarde" der goederen, ofschoon het begrip daarbij een heel andere inhoud gekregen heeft. En weer willen we niet het slechte voorbeeld geven, om voor een nieuw begrip een oud woord te gebruiken, zoodat wij spreken van de PRODUCTIETIJD der goederen.

In plaats van de uitdrukkingwijze, dat de goederenstroom zich beweegt door de ruil op de grondslag van de waarde, zeggen wij daarom, dat de goederenstroom wordt doorgegeven op de grondslag van de productietijd. Hoewel uiterlijk dezelfde beweging als onder het kapitalisme, is de vorm der beweging door het wegvallen van de waardevorm geld en de inhoud der begrippen door de overgang naar het gemeenschappelijk bezit volkomen gewijzigd. Of zooals Marx het uitdrukt:

"Binnen de coöperatieve (genossenschaftlichen, -spatieering van ons - G.I.C.) op gemeenschappelijk bezit aan productiemiddelen berustende samenleving ruilen de producenten hun producten niet uit; net zoo min verschijnt

de aan de producten bestede arbeid als WAARDE dezer producten, (cursief van Marx), als een zakelijke eigenschap van hen, omdat nu, in tegenstelling tot de kapitalistische maatschappij, de individueële arbeid niet meer lang een omweg (de omweg van het privaatbezit - G.I.C.) maar onmiddellijk als bestanddeel van de totaal-arbeid bestaat."

(Marx - "Randglossen" - blz.24)

"Hier heerscht klaarblijkelijk hetzelfde beginsel, als dat, wat de warenruil regelt, voor zoo ver het het uitruilen van gelijkwaardigheden betreft; de inhoud en vorm zijn veranderd, omdat onder de veranderde omstandigheden niemand iets geven kan, behalve zijn arbeid en omdat anderzijds niets in het eigendom van enkelingen over kan gaan, behalve individueële consumptiegoederen."

(Marx - als boven - blz.25)

We zien hieruit, dat het communisme bij Marx volstrekt geen "negatief systeem" is. In de plaats van de regelende functie's van het geld treedt de registratie van de goederenstroom, de maatschappelijke boekhouding, op de grondslag van het maatschappelijk gemiddelde arbeidsuur en daarmee op de grondslag van de maatschappelijk gemiddelde productietijd, uitgevoerd door de c o ö p e r a t i e v e samenvatting van producenten en consumenten. De markt, die volgens de kapitalisten een graadmeter voor de behoeften is, valt geheel weg - hij wordt opgeheven door de directe aansluiting van de consumentenorganisaties op de productie.

Deze aansluiting is het eigenlijke onderwerp der p l a n m a t i g e p r o d u c t i e . Hoewel de socialistische economen zich juist op dit gebied aan hun fantasieën te buiten gaan, wordt de planmatige productie bij een latere bespreking van "de markt" door ons slechts terloops behandeld. Dit omdat het buiten het kader van dit geschrift valt: het valt buiten de g r o n d b e g i n s e l e n van het bedrijfsleven. De planmatige productie kan zich eerst naar economische grondbeginselen opbouwen. Daarom moet eerst over deze beginselen klaarheid zijn. De planmatige productie is dus een heel ander onderwerp, dat echter sinds de ervaringen der russische revolutie ook binnen het gezichtsveld van het exacte onderzoek vallen kan. (Zie hiervoor: Fr. Pollock: "Die planwirtschaftlichen Versuche in der Sowjetunion 1917 -'27 - Uitg. Hirschfeld - Leipzig 1929). Dit werk levert geen critiek op Rusland, maar het wil alleen weergeven, hoe de worsteling om het beheerschen van de markt zich gedurende genoemde 10 jaar voltrok en nog voltrekt.

c. De methode van onderzoek.

Om het d o o r g e v e n der goederen op de grondslag van de p r o d u c t i e t i j d nader te kunnen onderzoeken

ken, bedienen we ons van de gebruikelijke methode der vereenvoudiging. Voorloopig zien we dus van allerlei complicatie's, die een verandering van de maatschappelijk gemiddelde productietijd te weeg brengen, zooals de verbetering van de rationaliteit van het bedrijf en de vooruitgang van de techniek, af, om gaandeweg de werkingen van deze factoren na te gaan. Verder bewegen we ons voorloopig op de grondslag van de enkelvoudige reproductie, d.w.z. we nemen aan, dat de samenleving niet tot uitbreiding van het productieapparaat besluit, om later een afzonderlijk hoofdstuk aan de werkingen van de productie op verbrede grondslag te wijden.

d. De communistische reproductie.

Na deze vooropstellingen kunnen we de gang van het communistisch bedrijfsleven in een heel eenvoudige en overzichtelijke vorm uitdrukken. Ieder bedrijf berekent, hoeveel arbeidstijd in z'n product steekt, d.w.z. het bepaalt, hoeveel arbeidsuren aan "vaste" productiemiddelen (machines en gebouwen), hoeveel arbeidsuren aan "circuleerende" productiemiddelen (grond- en hulpstoffen) en hoeveel direct bestede arbeidsuren in het product wordt opgenomen. Van welke aard het bedrijf ook is, of het een suikerfabriek, een spoorwegbedrijf of een administratief lichaam is, het verbruikt altijd productiemiddelen, grond- en hulpstoffen en direct bestede arbeid en zoo kan dus ieder bedrijf vaststellen hoeveel arbeidsuren product het in de samenleving doorgeeft. Of, om het anders te zeggen:

Ieder bedrijf werkt volgens de productievergelijking:

$$\begin{array}{rcll}
 p & + & g & + & a & = & \text{product.} \\
 \text{(machines en} & & \text{(grond- en} & & \text{(arbeids-} & & \\
 \text{gebouwen)} & + & \text{hulpstoffen)} & + & \text{kracht)} & = & \text{product.}
 \end{array}$$

Opmerking: Transportbedrijven en administratieve lichamen leveren geen eigenlijk "product", maar ze verrichten een "dienst". Dat verandert er echter niets aan. We komen er later op terug.

Vervangen we ter wille van de duidelijkheid de letters door fictieve getallen, dat zou de productievergelijking van een schoenfabriek bijvoorbeeld, er als volgt uit kunnen zien:

$$\begin{array}{rcll}
 (p & + & g) & + & a & = & \text{product.} \\
 1250 \text{ arb.uren} & + & 61\ 250 \text{ arb.uren} & + & 62\ 500 \text{ arb.uren} & = & 125\ 000 \text{ arb.uren} \\
 \text{machines enz.} & + & \text{grondstoffen} & + & \text{arbeidskracht} & = & 40\ 000 \text{ paar} \\
 & & & & & & \text{schoenen}
 \end{array}$$

Dat is gemiddeld 7,125 uur per paar.

Wil het schoenenbedrijf echter een nieuwe productieperiode inzetten, dan moet het al wat bij de productie te loor ging, opnieuw aanvullen. Het moet zijn slijtage aan productie-middelen (1250 uren) weer in het bedrijf opnemen, opnieuw grondstoffen aanschaffen (61 250 uren) en opnieuw 62 500 arbeidsuren van de arbeiders opnemen. Heeft het dit gedaan, dan kan de productie op de zelfde voet van voren af beginnen. Zoo gezien, blijkt de productievergelijking dus met een de reproductie formule.

Ieder bedrijf reproduceert zichzelf. En daarmee is het heele maatschappelijke bedrijfsleven gereproduceerd.

Om het totale bedrijfsleven ook een overzichtelijke vorm te geven, bedienen we ons van dezelfde productievergelijking als die, welke voor ieder afzonderlijk bedrijf geldt. In deze formule vinden we dus alle productiemiddelen waarover de samenleving beschikt, benevens alle grond- en hulpstoffen, alsmede alle direct bestede arbeidsuren van de arbeiders in de productie. Het totaal-bedrijfsleven wordt dus voorgesteld door:

$$(P_t + G_t) + A_t = \text{Totaal - Product.}$$

Opmerking : De index t beteekent : totaal.

Brengen we ook dit duidelijkheidshalve in fictieve getallen, dat krijgen we bijvoorbeeld :

$$\begin{array}{rcccccc} P_t & + & G_t & + & A_t & = & \text{Totaal - Product.} \\ \hline 108 \text{ miljoen} & + & 650 \text{ miljoen} & + & 650 \text{ miljoen} & = & 1408 \text{ miljoen} \\ & & & & & & \text{arbeidsuren.} \end{array}$$

De productenmassa van het maatschappelijk totaalproduct belichaamt dus 1408 miljoen arbeidsuren. Alle bedrijven tezamen onttrekken nu voor 108 miljoen arbeidsuren aan productiemiddelen aan deze massa, verder nog 650 miljoen aan grond- en hulpstoffen, terwijl de rest of 650 miljoen in de individueële consumptie der arbeiders overgaat. Daarmee is dan het heele maatschappelijke product verbruikt, terwijl alle bedrijven gereproduceerd zijn, zoodat een nieuwe productieperiode kan inzetten.

e. De reproductie der arbeidskracht.

Toch is het noodzakelijk, nog even stil te staan bij de individueële consumptie. Wel is waar is daartoe in ons voorbeeld 650 miljoen aan product beschikbaar, maar daarmee is nog niet gezegd, hoe het over de arbeiders wordt verdeeld!

Het zou bijvoorbeeld heel goed mogelijk zijn, dat ongeschoolde, geschoolde en intellectueële arbeid verschillend werd

"gewaardeerd". De verdeling zou bijvoorbeeld zoo kunnen zijn, dat de ongeschoolde $3/4$ uur "uitbetaald" kreeg voor één uur arbeid, de geschoolde juist een uur, de beambte $1\ 1/2$ uur en de bedrijfsleiders bijvoorbeeld 3 uur. In het bedrijf wordt dan voor een werkweek van 40 uur in de bedrijfsboeken genoteerd: voor de ongeschoolde 30 uur, voor de geschoolde 40 uur, voor de beambte 60 uur en voor de bedrijfsleider 120 uur.

Inderdaad stellen de heeren economen zich op dit standpunt! Ze denken er niet aan, de arbeid gelijkelijk te "waardeeren", dus ieder een even groot aandeel in het maatschappelijk product te geven.

Dit is dan ook de beteekenis van de "LEVENSNIVEAUX" van Otto Neurath. (Zie blz. 14/15 van dit geschrift)

De "voedingsphysiologen" zullen een bestaansminimum vaststellen, dat dan het "inkomen" van de ongeschoolden zal zijn, terwijl de anderen naar verhouding hunner ijver en capaciteiten en de belangrijkheid hunner werkzaamheden meer krijgen.

Dit verschil in "loonen" acht Kautsky "noodzakelijk", omdat hij meent,

"d a t t o c h v o o r o n a a n g e n a a m e n z w a a r
w e r k h o o g e r e l o o n e n z o u d e n m o e t e n
b e t a a l d w o r d e n d a n v o o r a a n g e n a m e
e n l i c h t e."

(Kautsky - "Die proletarische Revolution und ihr Programm" - blz. 318)

Tevens meent hij, dat daardoor de arbeidstijdrekening niet praktisch doorvoerbaar is. Met z'n ambtsbroeder Leichter gaat hij zoover, dat hij zelfs de verschillen in loon binnen één bepaald beroep wil handhaven, omdat de individueële loonen al naar de routine van de vakman boven het grondloon behooren te kunnen stijgen. Zoo staan ze bijvoorbeeld op het standpunt, dat het stukwerk ook in het communisme gehandhaafd dient te worden. Leichter merkt echter terecht op, dat dit geen bezwaar is voor de doorvoering van de arbeidstijdrekening, wat we dan ook reeds boven aangaven.

Hij zegt:

"Er blijft alleen nog de zuiver technische, ook in het kapitalisme bestaande moeilijkheid, de loonen voor de afzonderlijke arbeidsverrichtingen vast te stellen, maar dat beteekent geen complicatie tegenover de kapitalistische methode."

(Leichter - "Die Wirtschaftsrechnung in der sozialistischen Gesellschaft" - blz. 76)

We stellen dus vast, dat voor dit soort communisten het in principe juist is, dat verschillende soort van arbeid, ja, zelfs de individueële verschillen binnen dezelfde soort van arbeid verschillend worden betaald. Dat komt hier op neer, dat bij hen ook in het communisme "de strijd voor verbetering der arbeidsvoorwaarden" niet opgehouden heeft, dat de verdeling van het maatschappelijk product een antagonistisch karakter draagt, dat de strijd om de verdeling van het product wordt voortgezet. Deze strijd is een machtsstrijd en zal ook als zoodanig worden gevoerd.

Zeker kan niet duidelijker gedemonstreerd worden, dat deze heeren zich geen samenleving denken kunnen, waarin de arbeidersklasse niet wordt beheerscht. De menschen zijn voor hen gewoon tot voorwerpen geworden. De arbeiders zijn niet meer dan deelen van het productieapparaat, waarvoor de voedingsphysiologen zullen vaststellen, hoeveel levensmiddelen aan dit materiaal moet worden toegevoerd, opdat het zijn arbeidskracht opnieuw aan het productieapparaat kan geven. De arbeidersklasse moet met de grootste kracht tegen een dergelijk standpunt opkomen en voor allen een gelijk deel van de maatschappelijke rijkdom opeischen.

f. De waarde der arbeidskracht in het levensniveau-communisme.

Dat de "communistische" economen het verschil in waardeering der arbeidskracht niet kunnen loslaten, wordt hun, meenen we, gedictieerd door hun klassegevoel. Een gelijkmatige verdeling van het maatschappelijk product stuit op dit machtige bolwerk der begripsvorming en verschijnt daarom als "onmogelijk". Nu is het echter zooals geen oude, dan toch in ieder geval een juiste grondstelling, dat de begripswereld in hoofdzaak door de gevoelswereld wordt gevormd en het verstand dus niet veel anders zal vinden, dan het gevoel voelt. Hieruit is het te verklaren, dat Leichter bijvoorbeeld het waardebegrip voor de zakelijke productie wil opheffen, maar zich er ten opzichte van de arbeidskracht niet van vrij maken kan. Het verschil in waardeering van de verschillende soorten der arbeidskracht in het kapitalisme vindt z'n grond in het feit, dat de arbeidskracht een "waar" is, die je koopen kunt, juist zooals andere "waren". De gemiddelde prijs, die de ondernemer er voor betaalt, is zooveel als noodig is, om de arbeidskracht te reproduceeren. Voor de ongeschoolde arbeidskracht is de waarde zooveel, als de levensmiddelen voor het onderste "bestaansminimum" kosten. De kinderen der ongeschoolden kunnen in het algemeen geen beroep leeren, omdat ze direct en zooveel mogelijk moeten verdienen. Daarmee hebben de ongeschoolden zelf de ongeschoolde arbeidskracht gereproduceerd.

Om de geschoolde arbeidskracht te reproduceeren is iets meer noodig. Hier leeren de kinderen een beroep, waarmee

de geschoolden zelf de geschoolde arbeidskracht hebben gereproduceerd. Voor de intellectueelen geldt hetzelfde. Dit "waren-karakter" der arbeidskracht laat Leichter ook voor het communisme gelden. Hij zegt :

"De verschillende soorten van arbeidskracht (bootwerkers-, beambten-, ingenieursarbeidskracht - G.I.C.) brengen verschillende kosten mee, om hun arbeidskracht te reproduceeren, geschoolde arbeiders hebben meer noodig dan ongeschoolden om hun arbeidskracht voor de volgende dag, voor het volgende jaar te reproduceeren. Dat betoekent, dat hun loopende uitgaven grooter zijn. Er zijn in het algemeen hogere kosten om een hogere arbeidskracht als geheel, dat is, om een mensch met dezelfde ontwikkelingsgraad en kennis te vormen, wanneer de vroegere drager dezer arbeidskracht niet meer in staat is te werken. Dit alles moet in de waarde berekening der verschillende arbeidskrachten betrokken worden.

(Leichter - als boven - blz. 61)

g. De waarde der arbeidskracht in het kapitalisme volgens Marx.

Stellen we de marxistische analyse van de waarde der arbeidskracht hier naast, dan blijkt volkomen duidelijk, dat de loonwet ten voor het kapitalisme en voor het levensniveau-communisme volkomen dezelfde zijn! Marx zegt : 1)

"Welke zijn nu de productiekosten der arbeidskracht? Het zijn de kosten, die gevorderd worden, om de arbeider in het leven te houden en hem tot arbeider te vormen.

Hoe minder oefeningstijd een arbeid dus vergt, des te geringer zijn de productiekosten van de arbeider, des te lager is de prijs van zijn arbeid, z'n arbeidsloon. In takken van industrie, waarin bijna in het geheel geen leertijd noodig is, en het bloote lichamelijke bestaan van de arbeider voldoende is, beperken zich de tot zijn schepping noodige productiekosten bijna slechts op de waren, die noodig zijn, om hem in een tot de arbeid geschikt leven te houden.

De prijs van zijn arbeid zal dus door de prijs der noodzakelijke levens-

1). Marx neemt hier aan, dat de prijs met de waarde samenvalt, dat er dus een evenwicht van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt is.

m i d d e l e n b e p a a l d z i j n .

Er komt intusschen nog een andere rekening bij. De fabrikant, die zijn productiekosten en daarnaar de prijs der producten berekent, brengt de slijtage der arbeidswerktuigen in rekening. Kost hem een machine bijvoorbeeld 1000 gulden en wordt deze machine in 10 jaar versleten, dan slaat hij de prijs der waren met 100 gulden jaarlijks op, om na 10 jaar de versleten machine door een nieuwe te kunnen vervagen. Op dezelfde wijze moeten tot de productiekosten der arbeidskracht de voortplantingskosten bij gerekend worden, waardoor het arbeidersras in staat gesteld wordt, zich te vermeerderen en de versleten arbeiders door nieuwe te vervangen. De slijtage van de arbeider wordt dus op dezelfde wijze in rekening gebracht, als de slijtage der machine.

De productiekosten der eenvoudige arbeidskracht komen dus neer op de bestaans- en voortplantingskosten van de arbeider. De prijs der bestaans- en voortplantingskosten vormt het arbeidsloon. Het zoo bepaalde arbeidsloon heet het minimum van het arbeidsloon.

(Marx - "Loonarbeid en Kapitaal"
blz. 10)

Zooals de reproductie van het "zakelijke" deel van het productieapparaat in het kapitalisme een individueele functie van de kapitalist is, zoo is de reproductie van de arbeidskracht een individueele functie van de arbeider. Maar zooals de reproductie van het "zakelijke deel" van het productieapparaat in het communisme tot een zakelijke functie wordt, zoo wordt ook de reproductie van de arbeidskracht een maatschappelijke functie. Ze valt niet meer ten laste der afzonderlijke individueën, maar ze wordt gedragen door de samenleving. Het bezoeken van onderwijsinrichtingen is niet meer gebonden aan de portemonnaie van papa, maar het is enkel gebonden aan de geestelijke eigenschappen van het kind. Het is toch bovendien al te gek, aan hen, bij wie het complex van erfelijkheidsfactoren zeer gunstig is, zoodat deze menschen het groote voorrecht hebben, volop van de cultuur te kunnen genieten en daardoor in staat zijn hun makkers uit hun rijke schatkamers van kennen en kunnen te kunnen mededeelen, bovendien nog een grooter aandeel in het maatschappelijk product te geven, dan physisch of psychisch door de natuur minder rijk bedeelden!

Maar er komt nog iets bij.

De verdeling van het maatschappelijk product in het communisme is niet een eenvoudige reproductie van de arbeidskracht: het is de distributie van alle zakelijke en geestelijke rijkdommen, die de menschheid met haar techniek voortbrengt

en gaat dus ver boven de eenvoudige reproductie van de arbeidskracht uit. Wat "communisten" à la Kautsky, Leichter, Neurath enz. met hun "levensniveaux" willen, komt hierop neer, dat ze aan de "lagere" arbeiders een "bestaansminimum" verzekeren op de grondslag, zooals die door de voedingsphysiologen is bepaald, terwijl de "hoogere" de overvloed verteren. Dat wil zeggen :

Z e d e n k e n o r n i e t a a n d e u i t b u i t i n g
o p t e h e f f e n . O p d e g r o n d s l a g v a n
h e t g e m e e n s c h a p p e l i j k b e z i t d e r p r o -
d u c t i e m i d d e l e n w o r d t d e u i t b u i t i n g
v o o r t g e z e t ! !

In het "levensniveau-communisme" geven de producenten hun arbeidskracht aan een groot, ondefinieerbaar "i e t s", dat men "samenleving" noemt. Maar waar zich dit "i e t s" doet gelden, is het een aan de producenten vreemd element, dat zich boven hen verheft, hen uitbuit en over hen heerscht, als "i e t s", dat de werkelijke beheerscher van het productieapparaat is, als een "samenleving" waarin zij als "zakelijke" productiefactoren zijn opgenomen.

.....